

5105

889.59

889.59
ΝΤΟ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Σ. ΝΤΟΥΝΤΟΥΝΑΚΗ

ΚΡΗΤΙΚΟΣ ΓΑΜΟΣ

ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ ΣΕ ΔΥΟ ΠΡΑΞΕΙΣ

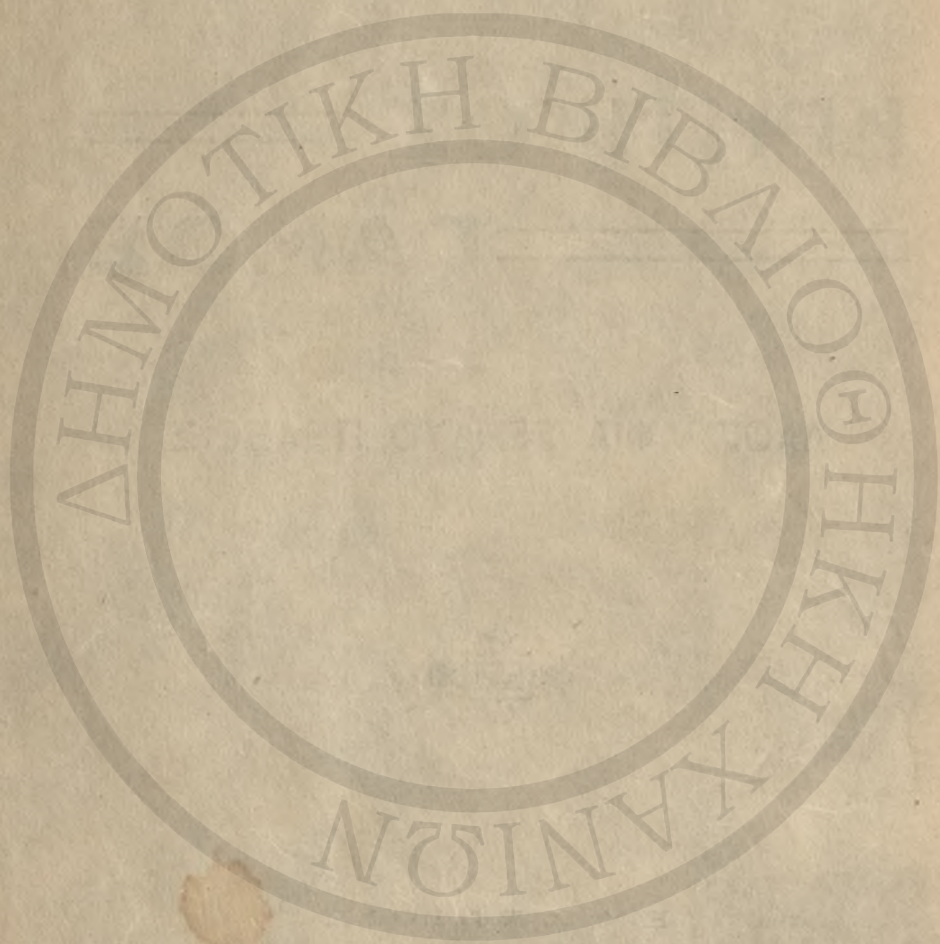

ΕΝ ΧΑΝΙΟΙΣ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΚΑΣΙΜΑΤΗ

1947

889.59
ΝΤΟ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Σ. ΝΤΟΥΝΤΟΥΝΑΚΗ

ΚΡΗΤΙΚΟΣ ΓΑΜΟΣ

ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ ΣΕ ΔΥΟ ΠΡΑΞΕΙΣ

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
— ΧΑΝΙΩΝ —
Λογ. αριθ. 5429
Χρονολ. Εισαγ. 10-5-41
Εξισκότης. *Π. Π. Κελε*
Αριθ. 889.55/1070.

ΕΝ ΧΑΝΙΟΙΣ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΚΑΣΙΜΑΤΗ

— 1947 —

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ὁ λαὸς τῆς Κρήτης δὲν βρίσκει παρὰ ἐλάχιστες εὐκαιρίες νὰ διασκεδάσῃ.

Τότε ὅμως διασκεδάζει ἀνοίγει τὴν καρδιά του, γίνεται ἀθῶο παιδάκι, κι' ἔτσι βλέπει κανεὶς πολλές φορές παρέες νὰ γλεντᾶνε καὶ νομίζει ὅτι ὅλοι ἀποτελοῦν ἓνα.

Τὰ ἀθῶα ἀστεῖα, τὰ ὠραῖα τραγούδια καὶ δίστιχα, γεμίζουν τὴ φιλικὴ ἀτμόσφαιρα ποῦ ἐνώνει τοὺς διασκεδάζοντας καὶ τοὺς κάνει ἀδέφφια, μ' ἓνα στόμα καὶ μιὰ ψυχὴ.

Ἡ εὐκαιρίες γιὰ νὰ γλεντίσῃ ὁ Κρητικὸς λαός, δὲν ἐννοῶ τοὺς κατοίκους τῶν πόλεων, δίδονται στοὺς γάμους στὰ πανηγύρια στὶς θακτυλίθωσες (ἀρραβῶνες) βαφτίσεις ῥεφενέδες κ. λ. π.

Γιὰ ἓνα γάμο προετοιμάζεται πολλές φορές, ἓνα χωριὸ πολλοὺς μῆνες πρὶν, ῥίθουν φορέματα, προβάρουν τοὺς χοροὺς οἱ νέοι καὶ τὰ κορίτσια κ. λ. π. γιατί ἐκεῖ θὰ δοῦν τὸν ἀγαπημένο τους καὶ θὰ χορέψουν μαζί, χωρὶς νὰ δώσουν τόπο σὲ λόγια, κι' ἐκεῖ θὰ λανσάρουν τὰ νέα τους φορέματα. Κι' οἱ ἀρραβῶνες καὶ αἱ βαφτίσεις γίνονται αἰτία μεγάλων γλεντιῶν, ὅταν πρὸ πάντων ἀρραβωνιάζεται ἢ βαφτίζεται τὸ πρῶτο παιδί στὸ σπίτι.

Τὸ ἴδιο καὶ στὰ πανηγύρια, ποῦ κάθε πόρτα εἶναι ἀνοιχτὴ γιὰ ὅποιον δῆποτε πανηγυριώτῃ—ξένο—νὰ μπῆ σ' ὅποιο σπίτι θέλει νὰ φάῃ νὰ πιῇ καὶ νὰ πάῃ στὰ κφενεῖζ τοῦ χωριοῦ, ποῦ εἶναι ὅλοι μαζεμένοι, νὰ γλεντίσῃ καὶ νὰ χορέψῃ τοὺς σεμνοὺς Κρητικοὺς χοροὺς.

Πολλὲς φορές ἓνας γάμος κρατᾶει κι' ὀλόκληρη βδομάδα, ἀρχίζει τὸ ἓνα Σάββατο καὶ τελειώνει τὸ ἄλλο.

Μετὰ ἀπὸ τὸ γλέντι τοῦ Σαββάτου τῆς Κυριακῆς καὶ τῆς Δευτέρας στοῦ γαμπροῦ, γυρίζουν στὰ συγγενικὰ σπίτια, νύφη γαμπρὸς καὶ καλεσμένοι, γλεντιῶντας σ' ὅλα στὸ πλοῦσιο τραπέζι ποῦ εἶναι στὴν παρέα καὶ παίρνουν τὸ γάμο στὰ σπίτια τους μὲ τὴ σειρά, ὅποιοι εἶναι ἀπὸ ἄλλο χωριὸ φέρνει «κανίσκι» στὸ γαμπρὸ ἓνα ἢ δύο ζῶα σφαγμένα ἢ καὶ περισσότερα, κρασί, πατάτες, καὶ διάφορα ἄλλα, ἐπειδὴ δὲν θὰ μπορέσῃ ἢ παρέα νὰ πάῃ σπίτι του...

Κι' οἱ περιήμοι ῥεφενέδες (μικρογλεντάκια) γίνονται μὲ κέφι καὶ πολλὲς φορές καταλήγουν σὲ τρικοῦβερτο γλέντι.

Ἐπεχείρησα νὰ γράψω τὸν «Κρητικὸ γάμο» σὲ δίπραχτο ἔργο, πολὺ ἀπλὸ καὶ συγγρατμημένο, μὲ τὰ Κρητικὰ τραγούδια καὶ δίστιχα, πλησιάζοντας ὅσο μποροῦσα στὴν Κρητικὴ ψυχὴ, ποῦ σὰν Κρητικὸπούλο τὴν γνωρίζω.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Νοεμβρίου 1934

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Σ. ΝΤΟΥΝΤΟΥΝΑΚΗΣ

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΧΑΝΙΩΝ

Ἄπαγορεύεται ἡ ἀνατύπωσις ἢ ἡ ἀπὸ
σκηνῆς διδασκαλία ἄνευ τῆς ἀδείας
τοῦ συγγραφέως.

Ἐξεδόθη γιὰ πρώτη φορὰ στὰ Χανιά τὸ 1935

“ΚΡΗΤΙΚΟΣ ΓΑΜΟΣ,,

ΠΡΑΞΕΙΣ ΔΥΟ

Ἑπὶ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Σ. ΝΤΟΥΝΤΟΥΝΑΚΗ

Π Ρ Ο Σ Ω Π Α :

Ἄρτέμης	Γαμπρός
Χρουσῆ	Νύφη
Στρατῆς	Ἄδελφός τοῦ γαμπροῦ
Ἄντριανα	Ἄδελφή » »
Γιώργης	Πρωτοξάδερφος
Ἐλένη	Πρωτοξαδέσφη »
Σπύρος	Δευτεροξάδερφος »
Δευτέρης	» »
Ἄνιτσα	Θεῖα »
Παγῶνα	Μάνα τῆς νύφης
Πωλῆς	Πατέρας » »
Μιχάλης — Ἀλέκος	{ Γαμουλιῶτες
Μανούσος — Σήφης	
Κωστής-Γιάννης-Ἄντρέας	Νέος χορευτής
Μανώλης	Μικρὴ χορεύτρια
Ἐρήνη	Συμπέθερος
Γιακουμῆς	Σύντεκνος τοῦ γαμπροῦ
Θοδωρῆς	Λυρατζῆς
Κουμπάροι, κοπελιές, κοπέλια κ. λ. π.	Σαντουριέρης
Νικόλας	
Ἄντώνης	

ΠΡΑΞΙΣ Αη

Σκηνή 1η

(Ένα πολὺ μεγάλο δωμάτιο χωριάτικου σπιτιοῦ, μὲ τραπέζια καὶ καθέκλες, ὑπάρχει καὶ μέρος γιὰ νὰ μποῦν καὶ τάβλες. Ένας καθρέφτης στὸν τοῖχο, ἕνας καναπές ξέστρωτος, ἀριστερὰ ἢ κρεβατοκάμερα, δεξιὰ ἢ κουζίνα, στὸ βάθος αὐτῆ).

Ἄρτέμης.— Παῖξε Στρατῆ μιὰ δεσιμίδα, πᾶρε τὸ μαλιχέρι ἀπὸ μέσα (κρεβατοκάμερα) τὰ φουσέκια ἔναι μέσα στὸ ντολάπι γιατί πρέπει νὰ μαζοχτοῦνε, εἶναι κολατσιὸ μπλειὸ κι ὥστε νὰ πᾶτε θέλετε δυὸ ὥρες.

Ἐπρεπε νὰ τρῶνε ἔδᾳ γιὰ νὰ γαιέριται ὡς τὸ ληοβασίλεμα.

Ἄρτέμης.— Καλῶς τὸν ξάδερφο. Καὶ στὰ δικὰ σου, πέρασε νὰ κάτσης ὥστε νὰ μαζοχτοῦνε νὰ πιῆτε . . . Κι ὕστερα καὶ ταχειὰ ἀνὲ θέλεις μᾶς βοηθᾶς στὰ σεβριρίσματα, γιατί ἔμαστε λίγοι, σὲ τέθειες ὥρες φαίνονται οἱ συγγενεῖς, κι ὕστερά ἔναι δανεικὰ τὰ κούρταλα ἴσημερό ἔναι μένα καὶ ταχειὰ ἔναι σένα.

Γιώργης.— Καλὰ μένε ξέγνοιος ξάδερφε (μπαίνει κάθεται)

Ἄρτέμης.— Καλῶς τῇ συντέκνους, καὶ στῶν παιδιῶν σας, ὄριστε περάσετε, κάτσετε σιμὰ στὸ τραπέζι.

Συντέκνοι.— (Ἀπαντοῦν ὁμαδικὰ) εὐχαριστοῦμαι εὐχαριστοῦμαι. (Στὸ τραπέζι φέρνουν φαγητά. Μπαίνει μιὰ παρέα).

Ἄρτέμης.— Καλῶς τῇ κοπελιές, καλῶς τὰ κοπέλια, καὶ στὰ δικὰ σας μὲ καλὸ.

Κοπέλ. κοπελ.— (Ἐομαδικὰ) εὐχαριστοῦμαι εὐχαριστοῦμαι.

Ἄρτέμης.— Καλῶς τὴν ξαδέρφη καὶ στῶν παιδιῶ σου, ὁ ξάδερφος ποῦναι ;

Ἐλένη.— Εὐχαριστῶ, λιγάκι δουλειὰ ἔχε καὶ θάρθη ταχειὰ, ἔτοιμοὶ ἔστε νὰ φεύγωμε ;

Ἄρτέμης.— Ντὰ ἔτσα θὰ φύγετε νηστικοὶ ; Ὅηδα κάτσε νὰ πάρης ἕνα μεζὲ καὶ τοῦ λόγου σου.

(Κάθονται κι ἄρχίζουν νὰ τρῶνε, ἄλλοι ἔργονται)

Ὁ χίλια καλῶς ὄριστε, καλῶς τὰ παλληκάρια καὶ στὰ δικὰ σας, καὶ σὲ σᾶς κοπελιές, καὶ στῶν παιδιῶν σας

θειάδες καὶ μαρμπάδες.

Σιμώσετε στὸ τραπέζι νὰ πιῆτε γιατί πρέπει νὰ φεύγετε . . . δὲν σᾶς ἐξυγώνω μὰ γιὰ καλὸ δικό σας νὰ μὴ νυχθισαίητε.

Μιχάλης.— Ἐμεῖς θὰ φᾶμε καὶ θὰ τραγουδίσωμε, κι' ἔτσι θᾶμαστανε ὕστερα, πλεῖα ὀρεξάτοι νὰ σοῦ κουβαλήσωμε τὰ προικιά σου.

(Κάθονται στὸ τραπέζι ὁ Μανοῦσος κάνει νὰ φάη.)

Ἄ ὦλα κι' ὦλα πηρουνὲ δὲ θὰ πάρης ἀτραγούδιστα ὁ γαμπρὸς πρέπει ν' ἀκούσῃ τραγούδια γιὰ νὰ καταλάβῃ καλὰ πῶς παντρεύεται . . . (τραγουδοῦν).

«Πέτε το οἱ γι' ἄντρες πέτε το τῆ τάβλας τὸ τραγοῦδι, γιατί κι' ἡ τάβλα θέλη το, κι' ἡ συντροφιά ἀγαπάτο, κι' ὁ νοικοκύρης τοῦ σπιθιοῦ χαρὰ μεγάλη τῶχει, νὰ ποῦν τραγοῦδι τοῦ σκαμιοῦ τὴν τάβλα νὰ πρελίссουν, τὴν τάβλα καὶ τὴν συντροφιά».

Σήφης.— (Πίνουν) Στὴν ὑγείά σου γαμπρὲ κι' αὔριο μὲ τὸ καλό. Τρῶνε καὶ συνεχίζουν).

«Μάνα κι' ἂν ἔρθουν οἱ φίλοι μας κι' ἂν ἔρθουν οἱ γ' ἐδικοί μας, μὴν τον-επῆς κι' ἀπόθανα νὰ τῆ βαροκαρδίσης' στρῶσε τὴν τάβλα νὰ γευτοῦν καὶ κλίνην νὰ πλαγιάссουν στρῶσε τῶν παραπέξουλα νὰ θέссουν τ' ἀρματά τῶν, καὶ τὸ πρωὶ σᾶν σηκωθοῦν νὰ σ' ἀποχαιρετοῦνε, πέ τονε πῶς ἀπόθανα».

Μανοῦσος.— Καὶ στὰ δικά σας τῶν ἐλεύθερω.

Σήφης.— Εὐχαριστοῦμε καὶ στῶν παιδιῶ σας (προσφέρει μεζέ.)

Ἀλέκος. Σ' ὑγεία γαμπρὲ κι' αὔριο μὲ καλό.

Ἀρτέμης.— Εὐχαριστῶ καὶ στὰ δικά σου γοργό.

Σπῦρος.— Ἐλα ξάδευφε νὰ πιοῦμε μαζὺ νὰ μοῦ κολλήσης τὴν γαμπρουλὲ.

Ἀρτέμης.— Νὰ πιοῦμε ξάδευφε δὲ σοῦ χαλῶ χατῆρι, καὶ στὰ δικά σου μὲ καλό.

Σπῦρος.— Εὐχαριστῶ κι' αὔριο μὲ καλὸ νὰ σοῦ τὴ φέρωμε.

Σήφης.— Ἐτοιμοί στε, καιρὸς εἶναι νὰ πηαίνωμε. Ἐχεις κι' αὐτοκίνητα γαμπρὲ γιὰ τὰ ἐπιπλα; Ἐμεῖς θὰ τὰ πάμε μὲ τὰ μουλάρια ἀπὸ τὴν κονταρίδα καὶ θὰ φτάξωμε μαζὺ μὲ τ' αὐτοκίνητα.

(Βγαίνουν ἔξω ὀίχουν μερικὲς πιστολιές, ἀρχίζουν τὸ τραγοῦδι, παίρνουν τὰ μουλάρια, τὰ αὐτοκίνητα βᾶ-

νον μπρός. Φεύγουν τὸ τραγοῦδι ἀκούεται ὀλοένα πικρὰ μακρὰ ὡς ὅτου παύσει, ὁ γαμπρός στέκει στὴν πόρτα ἀπ' ἔξω καὶ τοὺς παρακολουθεῖ μὲ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ σπιτιοῦ)

Ἀρτέμις.—Ξάδερχε μὴ σὰς ἐδώσουνε πέτρες τὸ ναῦ σας νᾶχετε.

Σπῦρος.—Ξιά μας ἐμᾶς μὴ φοβᾶσαι· θὰ σοῦ τὰ φέρωμε τὰ πενταπλουμισμένα χωρὶς πέτρες.
(Τὸ τραγοῦδι ποῦ λένε).

«Ἐνα πουλι θαλασσινὸ κι' ἕνα πουλι βουνίσιο· τὰ δυὸ πουλιὰ μαλώνανε στοῦ σταυραητοῦ τὸν τόπο. κι' ἔκλαιγε τὸ θαλασσινὸ κι' ἤλεγε τοῦ βουνήσιου, μὴ μὲ μαλώνεις σταυραητὲ στὸν ἐδικό σου τόπο κι' ἔλα κι' ἐσὺ στὸν τόπο μου».

Ἀρτέμις.—Ἐμπᾶτε νὰ μαζώξετε τὰ πιᾶτα νὰ τὰ πλύνετε. Πέστε τοῦ μάγερα νὰ κόψη τὸ κρέας γιὰ τὸ πιλάφι, νὰ τὸ βάλῃ νὰ βράσῃ.

Ἐνα παιδί—(μπαίνει τρεχάτο). Ἐρχονται οἱ λυρατζῆδες, ἐφτάξα-νε κι' ἔλας στὴ τζουρίστρα ἀνεβαίνουνε δά...

Ἀρτέμις.—Καλῶς νὰ ὠρίσουνε, πήγαινε νὰ τοῦ φέρῃς γιατί δὲν κατένε τὸ σπῆτι.

(Τὸ παιδί φεύγει γρήγορα, καὶ σὲ λίγο μπαίνει μὲ τοὺς ὄργανοπαίκτες, ὁ γαμπρός στεκόταν στὴν πόρτα καὶ τοὺς περιμένε).

Σκηνὴ 2α

Ἀρτέμις.—Καλῶς ὠρίσετε, καλῶς τὸ μπάρομπα Νικόλα, ἴντα χαμπάρια ἀπὸ τὴ χώρα ; Ἐλάστε νὰ κάτσετε γιατί θάνεῖστε κουρασμένοι.

Νικόλας.—Μπᾶ, δὲν ἐκουραστήκαμε καὶ πολὺ γιατί ἤρθαμε μὲ τ' αὐτοκίνητο ὡς παρακάτω, ἀλλὰ τὰ γεραθὰ τρεμουλιάζουνε τὰ πόδια, κι' ὀρθὸς νὰ σταθῶ δὲν καλομπορῶ, ὅτι νὰ πορπιστήξω.
(Κάθονται).

Ἀρτέμις.—Φέρε Ἀντριάνα μιὰ τσικουδιά νὰ πιοῦνε, ἐδὰ ποῦνε ὄρρωμένοι.

- Νικόλας.**—Κι' ἐφύγανε οἱ προυκολοῖ πολυώρα ;
- Ἄρτέμης.**—Κοντοφτιασμένοι θά-ν-εῖναι δὰ τοῦ νύφης.
- Ἀντριάνα.**—(φέρνει τὸ δίσκο μὲ 3 ποτήρια, καὶ καλοροίζικα). Κα-
λῶς δοῖσετε.
- Νικόλας.**—Βάσια γαμπρὸ νὰ πιοῦμε μαζύ, πάρε τὸ ποτήρι σου
Ἀντώνη. Συγεία λοιπὸν καλοροίζικοι (στὴν Ἀντριάνα)
καὶ στῶν παιδιῶν σου.
- Ἄρτ. Ἀντρ.**—Εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ.
- Ἀντώνης.**—Μαστρονικόλα μὴ ξεχάσης νὰ κουρντίσωμε τὸ σαντοῦ-
ρι γιατί νὰναι χαμηλὰ κουρντισμένο.
- Ἄρτέμης.**—(στὴν Ἀντριάνα) Φέρε δὰ καὶ κανένα μεζεδάκι, γιατί
πρέπει νὰ κάμουμε ὄρεξι οἱ λυρατζήδες νὰ μᾶς παίξου-
νε πρᾶμα, ὥστε νᾶρθουνε τὰ προυκιά.
- Νικόλας.**—(στὸν Ἀντώνη) Φέρε τὸ σαντοῦρι (ἔτσιονώνει τὸ δοξάρι
καὶ κουρντίζουν, ἢ Ἀντριάνα φέρνει φαγητὰ στὸ τρα-
πέζι, μόλις τελειώσει τὸ κούρντισμα, ἀρχίζουν τὸ Χα-
νιώτικο σεργιό).
- Ἄρτέμης.**—Ἄστε δὰ τὸ παίξιμο, καὶ σιμώσετε νὰ πάρετε ἓνα με-
ζέ, γιατί σᾶν ἔρθουνε τὰ προυκιά δὲν θὰ βρῆτε καιρὸ
νὰ φᾶτε.
(Κάθονται μαζὺ κι' ὁ γαμπρός, τρῶνε καὶ πίνουν)
- Νικόλας.**—Συγεία γαμπρὸ κι' αὔριο μὲ καλό.
- Ἄρτέμης.**—Εὐχαριστῶ οἱ ποθεῖς.
- Ἀντώνης.**—Συγεία γαμπρὸ νὰ ζήσετε.
- Ἄρτέμης.**—Εὐχαριστῶ καὶ στὰ δικά σου.
(Μπαίνουν δυὸ κοπέλια λαχανιασμένα).
- Κοπέλια.**—Ἔρχονται...ἔρχονται...πέρα στ' ἀμπέλια φανήκανε οἱ
καβαλάρη, καὶ τ' αὐτοκίνητα σηκώνουνε πάσπαλο μέσα
τὸ ἔληξ.
- Ἄρτέμης.**—(σηκώνεται ἀπὸ τὸ τραπέζι) Φᾶτε καλά, βάλετε καὶ
κρασί στὰ ποτήρια νὰ δῶ ποῦναι (βγαίνει στὴν αὐλή.
Ἀκούεται ἀπομεμακρυσμένα τραγοῦδι ποῦ σιγὰ - σιγὰ
πλησιάζει).
«Κοράσιο στὴν Ἀνατολή ἔφαινε κι' ἐτραγοῦδιε, κι'
ἀηδονι-τιμὸς τοῦ λυγεροῦ κι' ὁ χτύπος τοῦ πετάλου κα-
ραβοκύρης τὸ γροικᾶ π' ἀνάμεσα πελάγους στέσετε ναῦ-
τες τὸ κουπὶ ναντέρια τὸ τιμόνι ν' ἀκούσετε τὴ λυγεροῦ
ἵντα τραγοῦδι λέη.

Σκηνὴ 3η

(Σηκώνονται κι' οἱ λυρατζῆδες καὶ πηγαίνουν πρὸς τὴν αὐλή, βγαίνουν ἢ ἀδελφὴ τοῦ γαμπροῦ κι' ἄλλοι, τ' αὐτοκίνητα φτάσανε)

Γιῶργης.—Καλῶς σᾶς εὐρήκαμε· καλῶς σᾶς εὐρήκαμε.

Ἀρτέμης.—Καλῶς ὄριστετε, καλῶς ὄριστετε.

Μανοῦδος.—Γαμπρὲ ἐγὼ σοῦφερα τὸ στρωμάτισο, πρέπει πῶς εἶναι ἀπὸ ποῦπουλο καὶ θὰ σοῦνε μαλακάδα. (βγάζουν τὰ προυκιά ἀπὸ τ' αὐτοκίνητα, ἄλλα βάζουν στὴ κρεββατοκάμερα κι' ἄλλα στὴ τραπεζαρία.)

Ἀλέκος.—Καλὴ ξέσκιση γαμπρέ, καλοροίζικα νὰ τὰ χαιρέσαι.

Ἀρτέμης.—Εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ καὶ στῶν παιδιῶ σου. (τρέχει καμαρωτὰ καὶ βλέπει τὰ προυκιά, στέλνει ἄλλα στὴν κρεβατοκάμερα κι' ἄλλα στὴν κουζίνα.)

Τὸ τέντζερη πηγαινέ τονε στὴν κουζίνα, καὶ τὴ κοφίνα μὲ τὰ πιάτα καὶ τὰ γυαλικά, πᾶρε καὶ τὸ τειφί, τὰ πανιέρια βάλετέ τα μέσα καὶ τὴν κασσέλα. Μπαίνουν μέσα, ἀφοῦ ξεφορτώσουν τὰ προυκιά ἀπὸ τὰ μουλάρια, καὶ τ' αὐτοκίνητα, τὰ βάζουν μέσα καὶ κάθονται.)

Σήφης.—Ἐ γαμπρὲ ἀρέσουνέ σου, λείεις νὰ σὲ φτάξουνε ὥστε νὰ'κακαρώσης, γῆ νὰ πάρης θέλεις κι' ἄλλα ;

Ἀρτέμης.—Μαγάρι νὰ τὰ σκίσω, δώδεκα πατονίες καὶ δυὸ παπλώματα ! μωρὲ καὶ τ' ἀγγόνια μου θὰ σκεπαστοῦνε... (οἱ λυρατζῆδες παίζουν Χανιώτικο σερό).

Μανοῦδος.—Σήκω Σήφη νὰ χορέψωμε, μὰ καβάλα πηγες καβάλα γάηρες, σήκω καὶ σὺ Μιχάλη, πάρε καὶ τὸν Ἀντρέα.

Ἀντρέας.—Ἐγὼ θὰ βαστῶ τὴ σακοῦλα νὰ μαζώνω τὸ στᾶρι, γιατί δὲν κατέω νὰ χορεύω.

(Χορεύουν ἐν τῷ μεταξὺ στρώνουν τὰ τραπέζια, βάζουν καὶ δυὸ τάβλες πὸν τις στερεώνουν πάνω σὲ καρέκλες καὶ πέτρες. Πιλάφι, βραστὸ κρέας, χοιρινὸ μὲ σέλινο, ποτήρια καὶ κρασί μέσα σὲ νιενέκες τῶν δυὸ ὀκιάδων, φέρουν στὰ τραπέζια καὶ στὶς τάβλες.)

Ἀρτέμης.—Ἐγὼ λέω πῶς νησιτικὴ Ἀρκοῦδα δὲ χορεύγει, μόνο πάψετε τὸ χορὸ νὰ δειπνήσετε κι' ἔχομαι καιρὸ.

Ἀκούεις μπάρμπα Ἀντρέα τὸ πιλάφι θὰ κρυώση. (Ἀφήνουν τὸν χορὸ, σκουπίζουν τὸν ἰδρῶτα τους καὶ καθίζουν στὰ τραπέζια ποῦχουν κάτσει καὶ οἱ ἄλλοι.)

(Λένε τὸ τραγοῦδι τοῦ τάβλας).

«Ἰντά χετε γύρου γύρου κι' εἶναι βαρειά ἡ καρδιά σας, δὲν τρῶτε καὶ δὲν πίνετε καὶ δὲν χαροκοπαῖτε, πρὶν νᾶρθῃ ὁ χάρος νὰ μᾶς βρῆ νὰ μᾶς ἐδιαγουμήσῃ, νὰ διαγουμήσῃ τοῦ γεννιᾶς καὶ νὰ διαλέξῃ το' ἄντρες, νὰ πάρῃ νῆς σὰν τοῦ μηλιᾶς κ' ἰνηοῦς σὰν κυπαρίσσια».

Ἄλέκος. — Καλῶς σᾶς εὐοῦχαμε.

Ἀρτέμης. — Καλῶς ὦρισάτε.

(Τρῶνε, οἱ κερασταὶ κι' ὁ γαμπρός, στέκονται ἀπὸ πάνω καὶ κερνοῦν).

Σύφης. — Νὰ τὰ χαιρέσαι γαμπρὸ καλὴ ξέσκισι.

Ἀρτέμης. — Εὐχαριστῶ.

Μανοῦσος. — Συγεία γαμπρὸ καὶ ταχειὰ μὲ τὸ καλὸ (πίνουν ὄλοι).

Ἀρτέμης. — Συγεία καὶ στὰ δικά σας, καὶ στῶν παιδιῶ σας (ἀρχίζου ἄλλο τραγοῦδι)

«Ἀγρίμια κι' ἀγριμάκια μου, λάφια μου μερωμένα πέτε μου ποῦν' οἱ τόποι σας καὶ ποῦν' τὰ χειμαδιά σας ; τὰ σπηλιάρια τῶν γκρεμνῶν εἶν' μόνη κατοικία μας.»

Σύφης. — Συγεία, τσουγκροῦν τὰ ποτήρια ὄλοι μὲ τὸ γαμπρὸ, ἄλλος ἀρχίζει τὶς μαντινάδες, τὶς ὁποῖες ἐπαναλαμβάνουν πολλοὶ μαζύ).

Μανοῦσος. — «Ἀπόψε θὰ γλεντίζουμε ὥστε νὰ ξημερώσῃ, κι' ὁ ἥλιος ὁ παντοτεινὸς νὰ βγῆ νὰ μᾶς ἐδώσῃ».

Ἄλέκος. — «Χαίρομαι τὴν παρέα μου τὴν ἀξιοτιμημένη, τὴν ἀξία καὶ τὴν φρόνιμη καὶ τὴ μπεγεντισμένη, μ' ἀπ' ὅλες τοῦ καλῆς σειρῆς εἶνε ξεδιαλεμένη».

Ἀρτέμης. — (ἀρχίζει μόνος, μετὰ ὄλοι)

«Μ' εὐχαριστῶ σας φίλοι μου πολὺ εὐχαριστῶ σας καὶ τοῦ δικῆς σας τοῦ χαρῆς ἀνταμοιβῆ χωριστῶ σας».

(Σηκώνονται ἀπὸ τὸ τραπέζι, καὶ καθίζου κῦκλο, τὰ τραπέζια κι' ἡ τάβλις τραβιοῦνται στὴ γωνιά γιὰ νὰ μὴν ἐμποδίζου τὸ χορὸ. Σηκώνονται τρεῖς λεβέντες καὶ χορεύου πεντοζάλη).

Μανώλης. — Παῖξε μας ἓνα πεντοζάλι. (τὰ ὄργανα ἀρχίζουν, οἱ νέοι χορεύου μ' ὠραῖα πηδήματα, καὶ καθένος ἀφοῦ χορέψῃ ἀρκετά, πληρώνει τὰ ὄργανα καὶ πιάνει στὸ τέλος, ἔτσι χορεύου ὄλοι πρῶτοι κι' ὄλοι τελευταῖοι).

Νικ. λυράρης — (τραγουδεῖ)

«Ἄλλο χορὸ δὲν χαίρομαι ὡσὰν τὸ πεντοζάλη,

ἀποῦ τον-ε-χορεύουνε ὅλοι μικροὶ μεγάλοι.»

«Μὲ τοῦ μαγιοῦ τῆ μρωδιῆς τὰ πράσινα χορτάρια γιὰ δέστε πῶς χορεύουνε τῆ Κρήτης παλληκάρια.»

«Κύτταξε Κρήτη τὸ χορὸ ποῦ μάθαν τὰ παιδιά σου ποῦ ξέραν οἱ προνόνοι σου νὰ χαίρει ἡ καρδιά σου.»

«Ἄλλ' χορὸ δὲν χαίρομαι ὡσάν τὸ πεντοζάλο ὁποῦ τονε χορεύουνε καὶ πάει ζάλο ζάλο.»

«Κύτταξε πῶς χορεύουνε κύτταξε πῶς πηδοῦνε χάμαι στὴ γῆ δὲν πορπατοῦν σάν τὰ πουλιά πετοῦνε.»

(Δυὸ κεραστῆς φέρουν ἓνα δίσκο ξεροτήγανα καὶ τσικουδιά καὶ κερνοῦνε ὅλους μὲ τὴ σειρὰ, καθένας παίρνει κι' ἓνα κομάτι ξεροτήγανο τὰ ὄργανα κι' ὁ θόρυβος τοῦ χοροῦ δὲν ἀφήνουν ν' ἀκουστοῦν οἱ εὐκῆς ποῦ λένε ὕσαι πίνουν, μόνον τὰ χεῖλη τους διακρίνονται ποῦ κινοῦνται ὅταν κρατοῦν τὸ ποτήρι τῆ τσικουδιάς. Σηκώνεται ἓνας καὶ ἐτοιμάζεται γιὰ νὰ χορέψῃ, ὁ πεντοζάλης δὲν τέλειωσε ἀκόμη, σηκώνει τὴ γυναῖκα του κι' ἄλλες γυναῖκες, καὶ βγάζει τὸ μαντήλι, τότε παύουν οἱ νέοι καὶ τὰ ὄργανα σταματοῦν ν' ἀνασά-
νουν καὶ νὰ κουρντίσουν).

Μανοῦσος. — Ἐνα Κισσαμίτικο θέλω λεβέντικο γιὰτὶ θὰ χορέψω τὴ γυναῖκα μου καὶ τὸ ἀνηψιές μου).

(Τὰ ὄργανα ἀρχίζουν τὸν Κισσαμίτικο σεριτό, ὁ χορὸς ἀρχίζει, ὁ λυρατζῆς πότε πότε στοματῶ λέει ταιριαστῆς μαντινάδες καὶ ξαναρχίζει. Ὅταν κουραστῆ ἡ γυναῖκα ποῦ χορεύει πρώτη μετὰ τὸν ἄνδρα, πάει στὸ τέλος, γιὰ νὰ χορέψῃ κι' ἡ ἄλλη, γιὰτὶ στὸ σεριτό χορεύουν μόνον οἱ δυὸ πρῶτοι, οἱ ἄλλοι κρατοῦν καὶ γυρίζουν γύρω, ὅταν κουριστῆ ἡ πρώτη πάει στὸ τέλος κι' ἔρχεται ἡ σειρὰ τῆς τρίτης). Ὁ ἄνδρας πληρώνει ὅταν χορεύῃ γυναῖκες, ὅταν χορεύουν ἄντρες καθένας πληρώνει γιὰ τὸν ἑαυτό του. (Ὁ Μανοῦσος πετᾷ χρήματα στὸ λυράρη).

Νικόλας. — (τραγουδεῖ) :

«Μπροστὰ βαστᾷ βασιλικὸς κι' ὄξω ἀπὸ πίσω βιόλα
κι' ὄξω ἀπὸ πίσω καντηφῆς καὶ τὰ πρεπιζει ὄλα».

«Ἐπιασε ἀπάλι στὸ χορὸ τῆς Κρήτης κυπαρίσσι,
καὶ σέρνει καὶ στὴ χέραν του μιὰ κρυσταλλένια βρύση».

«Θέ μου ξεμίστευέ το ἴνε τῆ κοπελιάς τὸν ἄντρα
γιὰτὶ εἶναι πολὺ μικρὴ γιὰ νὰ φορέσῃ μαῦρα».

«Στὸ Θέρισσο βαρίστηκα κι' εἰς τὰ Μεσολὰ θὰ γειάνω
τοῦ Λάκκου· τὸ καλὸ χωριὸ θὰ πέσω νὰ πεθάνω.»

«Νάχαμ' ἀρνιὰ νὰ τρώγαμε καὶ ὄουχα νὰ φοροῦμε,
δουλειὰ νὰ μὴν ἐκάναμε μόνο νὰ τραγουδοῦμε.»

(Ὅταν ὁ χορὸς πλησιάζει στὸ τέλος, σηκώνονται
κορίτσια 4—5, μικρὰ ὡς 15 χρονῶν κι' ἐτοιμάζονται νὰ
χορεύουν. Τὰ ὄργανα σταμιτοῦν μὲ τὸ σταμάτημα τοῦ
χοροῦ. Ἐνα κορίτσι πηγαίνει κοντὰ στὰ ὄργανα).

Ἑλένη.

—Νὰ μᾶς παίξης ἕναν καλαματιανό.

(Τὰ ὄργανα ἀρχίζουν, τὰ κορίτσια χορεύουν, οἱ ἄλλοι
κάθονται γύρω, κάτι παιδιὰ σηκώνονται, ἴσως ἐν-
διαφέρονται, γιὰ νὰ δοῦν πῶς χορεύουν τὰ κορίτσια,
μιὰ γυναῖκα σηκώνεται ἀπὸ τὴ θέση της πηγαίνει καὶ
βάζει χορήματα πάνω στὸ γόνατο τοῦ λυράρη, εἶναι ἡ
μητέρα τῆς πρώτης τὸ ἴδιο γίνεται ὅταν πιᾶση πρώτη
ἄλλη, ὁ πατέρας ἢ μητέρα ἢ κάποιος ἀδερφός σηκώνε-
ται καμαρωτὰ καὶ πλησιάζει τὰ ὄργανα. Ὁ λυράρης
τραγουδεῖ μιὰ ταιριαστὴ μαντινάδα).

Νικόλας. —(τραγουδεῖ) :

«Τὸ λένε τ' ἀηδονάκια κάτω στὰ ῥέματα

πῶς σ' ἀγαπῶ μικρὴ μου δὲν εἶναι ψέμματα».

«Τ' ἀχείλη σας ἔναι τζιτζιφα τὰ μάγουλά σας μῆλα
τ' ἀστήθια σας παράδεισος καὶ τὰ κορμιά σας κρίνα».

«Δὲ θέλω ἄγὼ παράδεισο μήτ' ἐκκλησιά ν' ἀγάσω
μὰ θέλω τὸ κορμάκι σου νὰ τὸ σφιχταγκαλιάσω.»

(Ὁ χορὸς παύει ἡ Ἀντριάνα βασιᾶ ἔνα δίσκο μὲ
ποτήρια, ὁ Στρατῆς γεμίζει τὰ ποτήρια κρασί ἀπὸ μιὰ
κανάτα ποῦ βασιᾶ, γυρίζουν καὶ κερνοῦν ὅλους τοὺς
καλεσμένους ὅταν τελειώσῃ τὸ κρασί ἢ τὸ κρέας, φέρ-
νουν ἀπὸ τὴν κουζίνα).

Σήφης.

—Συγεία γαμπρὸ νυσταγμένος φαίνεσαι, γιὰ ἔλα νὰ πι-
οῦμε μιὰ ν' ἀνοίξουνε τὰ μάτια σου.

Γαμπρός.—Νὰ πιοῦμε καὶ δυὸ ἀν-ε-σοῦ γουστάρει.

Μιχάλης.—Ναὶ μὰ μὲ τὸ νὰ κλῆς τ' ἀμάθια σου εἶναι σὰν νὰ μᾶς
-ε-ξηγῶνης, ἐμεῖς ὁμως θὰ φύγωμε ὄντε θέλωμε ὅτι κι'
ἀν κάνης.

Γαμπρός.—Νὰ κάτσετε νὰ ξημερωθοῦμε μὰ κοντὰ ἔναι νὰ ξημερώση.

(Τὸ κέρασμα συνεχίζεται, κεῖνοι ποῦ πίνουν εὔχον-
ται ἀλλὰ δὲν ἀκούονται γιὰτὶ ὁ λυράρης παίξει Καστρι-

νό και τραγουδεῖ :)

«Ἐπῆγα γὼ κι' εἰς τὰ Χανιά κι' ἔφαγα καὶ σαλάτι
κι' ἔφίλησα μὴν κοπελιὰ στὰ χεῖλη καὶ στὰ μάθια».

«Βάστα καρδιά μου μαχαιρὲς κι' ἐγὼ βαστῶ τοῖς πόνους
ἴσως καὶ τοῖς περάσωμε αὐτοὺς τοὺς μαύρους χρόνους».

«Μιὰ φορὰ μουν' ἄγγελος, τὴν ἄγγελίζουσι ἄλλοι
στὴ βρῦση ποῦλινα νερὸ πίνουσι τώρα ἄλλοι.

Ἀλέκος. —(σηκώνετι νὰ φύγη) Καλὴ νύχτα σας γαμπρὲ καληνύ-
χτα. Πάμε νὰ ἡσυχάσωμε γιὰ νᾶχωμε καὶ ταχεῖα κου-
ράγιο, καιρὸς εἶναι.

Γαμπρός. —Κάτωσε, κάτσειτε νὰ πιοῦμε ἄλλη μιὰ, φέρετε μιὰ τσι-
καυδιὰ (πρὸς τὴν πόρτα τῆς κουζίνας ποὺ στέκει ἡ Ἀν-
τριάνα).

Ἀλέκος. —(Σηκώνονται κι' ἄλλοι καὶ φεύγουσι, στὴν πόρτα στέ-
κει ὁ γαμπρὸς καὶ τοὺς χαιρετᾷ καὶ τοὺς κερνᾷ ἀπὸ τὸ
δίσκο ποὺ κρατᾷ ἡ Ἀντριάνα).

Γαμπρός. —Ἐάδερφε, ὅλα κι' ὅλα πρέπει νὰ τὴ πιῆς καὶ τούτηνε.

Σπύρο. —Ἄς τὴν πιῶ νὰ βαροκοιμηθῶ νὰ μὴ σβουρίζῃ ἡ κεφα-
λή μου ἀπὸ τὰ παιγνίδια.

Συγεία λοιπὸς καὶ στῶν παιδιῶ μας.

Γαμπρός. —Συγεία.

Μανοῦσος. —Συγεία γαμπρὲ καὶ ταχεῖα σὲ θέλω λεβέντη.

Γαμπρός. —Συγεία καλά.

(πίνουσι ὅλοι κι' εὐχονται καὶ φεύγουσι).

Νικόλας. —Καιρὸς μας εἶναι νὰ ἡσυχάσωμε καὶ μεῖς γαμπρὲ.

Γαμπρός. —Ναὶ ἔλαστε μέσα νὰ σᾶς σὲ στρώσῃ ἡ Ἀντριάνα.
(μπαίνουσι στὴν κρεβατοκάμερα).

ΑΥΛΑΙΑ

Τέλος τῆς ἱερῆς πράξεως

ΠΡΑΞΙΣ Β η

Σκηνή 1η

(Στὸ ἴδιο δωμάτιο δυὸ κορίτσια, στρώνουν τὸν καναπέ, μπαίνει ὁ λυράρης κι' ὁ σαντουριέρης ἀπὸ τὴν κρεββατοκάμερα).

Νικόλας.— Δὲ μοῦ λέτε κοπελιές ζιοῦνε οἱ γονοὶ σας, γιατί δὲν κάνει νά στολιζέται τὸ σπίτι τοῦ γαμπροῦ ἂν δὲν ζιοῦνε.

Κορίτσια.— Ζιοῦνε, ζιοῦ. ε.

Νικόλας.— Ἐ συγγνώμη ἐγὼ σᾶς ἐρώτηξα, δὲν πιστεύω νά μὲ παρεξηγήσετε, νά τσῆ χαίρεστε καὶ στὰ δικά σας. Καὶ ποῦναι δά ὁ γαμπρός ;

Κορίτσια.— Νά τονε ἔρχεται (δείχνουν πρὸς τὴν ἀνοικτὴ πόρτα τῆς κουζίνας).

Γαμπρός.— Καλημέρα σας, πῶς πᾶνε τὰ κέφια μπᾶρμπα Νικόλα σήμερο ; πῶς ἐπεράσετε ;

Νικόλας.— Καλά, μόνο δὲν ἀργοῦνε νᾶρθουνε ; ἴναι κάνουνε θᾶ μᾶς σὲ φάει θέλει ἡ κάρφα.

Γαμπρός.— Ἐπεμψα τὸ ξάδερφο νά πάει στὰ καφενεῖα νά τσῆ μαζώξη γιατί κάτσανε πρόπει κι' ὥστε νά πιοῦνε τὸν καφέντονε καὶ νά συζητήσουνε, πάει ἡ γι-ῶρα (μπαίνει ὁ ξάδερφός του ὁ Στρατῆς).

Στρατῆς.— Καλημέρα σας.

Γαμπρός.— Καλῶς τονε παῖξε μερικὲς μπαλωτὲς μέσα ἵναι τὸ τουφέκι ἐκεῖνὰ ποῦ κατέεις, γιὰ νά ξεπαστοῦνε λιγάκι νά πάσουνε ὀθὲν ἔπαε.

(Πέρνει τὸ τουφέκι ρίχνει 10 σφαῖρες πρὸς τὸν κῆπο).
Καὶ ἐκοιμήθηκες καλὰ μπᾶρμπα Νικόλα ;

Νικόλας.— Λιγάκι ἐκάνισα τ' ἀμάθια μου, μὰ δὲν κοιμοῦμε γὰ τσῆ γάμους πολλὰς φορὲς καὶ δυὸ τρεῖς βραδυνές.

Γαμπρός.— (Σηκώνεται καὶ πηγαίνει πρὸς τὴν πόρτα, γιατί ἀκούονται διμιλῖαι).

Καλῶς ὀρίσετε, καλῶς τσῆ ξαδέρφους, καὶ τσῆ φίλους ὀρίστε μέσα.

Σπύρος.— Καλῶς σᾶς εὐρήκαμε ξαδέρφε, ἐδᾶ ὅμως δὲν εἶνε ψῶματα θᾶρθη κι' ἡ ξαδέρφη σήμερο.

Γαμπρός.—Θὰ τὰ φέρωμε λοδά, ὀρῖστε κάτσετε τοῖ καθέκλες.

Θοδωρῆς.—Καλὴ μέρα σας, ἴντα κάνεις σήμερο γαμπρὸ (χαιρετι-
ῶνται) νὰ ζήσετε.

Γαμπρός.—Καλὰ εὐχαριστῶ, καὶ στῶν παιδιῶν σας.

Μανοῦσος.—Κολῶς σᾶς εὐρήκαμε, ἀκόμη δὲν ἔστολίστηκες γαμπρὸ
ἢ νύφη σ' ἀνημένη.

Γαμπρός.—Ναὶ γιὰ κείνο ἤρθετε τέθοια ὄρα, καὶ θὰ λιγοψυχᾶ,
τὴν ἁμαρτία τῆ νάχετε.

Ἐλένη.—Δὲν λιγοψυχοῦνε ἡ γυναῖκες, μὴ λέτε τέθοιες κουτα-
μάρες.

Μανοῦσος.—Γιαντὸ δὲν κάνετε ἀκαιρα τὰ κοπέλια ἀπὸ τὴ λιγοψυ-
χία σας..

Γαμπρός.—Ἄστε δὰ τ' ἄστεῖα, περάσετε νὰ κάτσετε.

(Οἱ συγγενεῖς τοῦ γαμπροῦ ἐτοιμάζουν τὰ τραπέζια
καὶ τοῖ τάβλες).

Δευτέρης.—Καλῶς σᾶς εὐρήκαμε ξάδερφε. ἴντα κάνεις σήμερο ;

Γαμπρός.—Καλῶς ὠρίσετε, καλὰ δόξα τῷ Θεῷ.

Ἀνίτσα.—Καλῶς σὲ βρῆκα ἀνηψιέ.

Γαμπρός.—Ὡ χίλια καλῶς ὠρίσες θειά, πῶς πᾶνε τὰ νεῖατα ;

Ἀνίτσα.—Δόξα σοι ὁ Θεὸς καλὰ βαστοῦνε ἀκόμη τὰ κότσια μου.

Μανώλης.—(Μπαίνουνε νέοι καὶ νέες) Καλῶς σᾶς εὐρήκαμε γαμπρὸ.

Γαμπρός.—Καλῶς τὰ παλληκάρια καὶ στὰ δικά σας, καὶ στὰ δι-
κά σας κοπελιές, ὀρῖστε περάσετε σιμὰ στὸ τραπέζι, καὶ
σεῖς ξάδερφε, ἴντα κάνετε σιμῶσετε, μὴ μὲ κάνετε νὰ
φρωνιάζω, σιμὰ γιὰτὶ ἀργιοῦμαι.

(πλησιάζουν ὅλοι στὸ τραπέζι, μπαίνουν οἱ κουμπάροι).

Κουμπάρ.—Στὴν ὄρα μας ἤρθαμε καλῶς σᾶς εὐρήκαμε.

Γαμπρός.—Ὡ καλῶς τοῖ κουμπάρους, καλῶς ὠρίσετε.

Κουμπάρ.—ἴντα κάνεις κουμπάρε ; (χαιρετιοῦνται).

Γαμπρός.—Καλὰ εὐχαριστῶ κουμπάρε ἔσεῖς ;

Κουμπάρα.—Κουμπάρε τὶ γίνεστε, νὰ ζήσετε.

Γαμπρός.—Εὐχαριστῶ κουμπάρα καὶ στῶν παιδιῶν σας.

Ὀρῖστε περάσετε στὸ μέσα τραπέζι, (κάθονται στὸ
ἰδιαίτερο τραπέζι καὶ τραγουδοῦν, ὁ γαμπρὸς πάει νὰ
ἐτοιμαστῆ).

«Μὴ γὼ θωρῶ τὴν τάβλα μας κι' εἶναι καλὰ στρωμένη,
μὲ μόνσκους καὶ μὲ ζάχαρη, καὶ μὲ κυπαρισσάκια,
μὰ ἡ ζάχαρη ἴναι τὸ ψωμί καὶ τὸ κρασί ἴναι ὁ μόνσκος,

καὶ τὰ κυπαρισσάνια τοῦ σικαμνιοῦ εἶναι τὰ παλληκάρια».

(Τρωῶνε, οἱ κερασιῆς στέκουν ἀπὸ πάνω μὲ τὸ κρασί
καὶ γεμίζουν τὰ ποτήρια)

Κουμπάρ.— Συγεία καὶ στὰ δικά σας τῶν ἐλεύθερω, καὶ στῶν παι-
διῶν τῶν παντρεμένω.

Ἄλ.έκος.— Εὐχαριστοῦμε.

Σύφης.— Συγεία γαμπρέ, ποῦναι ὁ γαμπρός ;

Στρατῆς.— Στολίζεται, ἐτοιμάζεται, ἐδᾶ θὰν—ἔρθη.

Σύφης.— Ἄς πιοῦμαι λοιπὸς μαζύ. Συγεία καὶ στὰ δικά σου.

Στρατῆς.— Εὐχαριστῶ ἐπίσης.

Μιχάλης.— Συγεία παλληκάρια καὶ στὰ δικά σας.

Μανώλης.— Εὐχαριστοῦμαι καὶ στῶν παιδιῶ σου.

(Τραγουδοῦν) :

«Τὸν ἀντριωμένο μὴ τὸ κλαῖς ὄντε κι' ἂν ἀστοχίσῃ
μ' ἂν ἀστοχίσῃ μὴ καὶ δυὸ πάλ' ἀντριωμένος εἶναι
πάντα 'ναι ἢ πόρτα του ἀνοιχτὴ κι' ἢ τάβλες του στρωμένες
καὶ τ' ἀργυρὸν του τὸ σικαμνὶ ὄμορφα στολισμένο
χαροκοποῦν οἱ φίλοι του χαρῆς στὸν ἀντριωμένο».

(Τραγουδοῦν καὶ σηκώνονται ὄρθιοι γύρω στὸ τραπέζι.)

«Κόρη μὴνᾶς μου κι' ἔρχομαι κι' ἴντα νὰ βάλλω νᾶρθω.

Ἄν βρέγγη βάλει τόχινα κι' ἄνε-χιονίζει ἄσπρα,
κι' ἂν εἶνε βεῖτ καὶ ξαστεριὰ βάλει τὰ βελουδένια».

Μανοῦσος.— Καλῶς τὸ γαμπρό, ἐδᾶ ὅμως ἐγίνηκες γαμπρός. Σὰν
τὴν κοῦκλα γίνηκες, ἂν ἤμουνα γυναῖκα θὰ σ' ἔκλευγα,
καὶ ἄς ἀνήμενε κι' ἢ νύφη.

Βάστα νὰ πιοῦμε, (τοῦ προσφέρει τὸ ποτήρι).

Συγεία καλοροίζικος νὰ ζήσετε.

Γαμπρός.— Εὐχαριστῶ καὶ στῶν παιδιῶν σου.

Ἐτοιμοὶ 'σται τ' αὐτοκίνητα ἤρθανε ;

Κουμπάρ.— Κουμπάρε μόνο αὐτοκίνητα θὰ πᾶνε ;

Γαμπρός.— Ἐχουνε καὶ μερικοὶ μουλάρια κι' ἄλογινὰ καὶ θὰ πᾶνε
ἀπὸ τὴν κονταρίδα.

(Ἡ λύρα παίζει καὶ τραγουδοῦν φεύγοντας, τὸ τρα-
γοῦδι σιγά-σιγά ὅσο ἀπομακρύνονται σβίνει, ἔρχονται
αρκετὲς μπιστολιές).

«Ἐμήγυσεν ὁ νηόγαμπρος τοῦ πεθεροῦ μκντᾶτο
νὰ τὸ κατέγες πεθερὲ τὴν Κυριακὴ θενᾶρθω,
νᾶχης τῇ πόρτες ἀνοιχτὲς τῇ τάβλες σου στρωμένες».

Σκηνή 2η

- Ἄντριάνο.**—(Μπαίνει μέσα) Ἐλάστε μέσα νὰ μαζώξωμε τὰ τραπέζια. (μαζεύουν τὰ πιάτα, ὁ μάγερσ καὶ μιὰ ἄλλη βοηθός του. τῆς τάβλες κλπ...)
- Ἄντριάνο.**—Τοῦ τάβλες βγάλετέ τοῦ ὄξω. γιατί πρέπει νὰ καθαρίσωμε καὶ νὰ στολίσωμε τὸ σπίτι ὥστε νὰ ῥθουνε. Οἱ κοπελιές μέσα ἔναι ; στρώνουνε τὸ στρώμα ;
- Κοπελ.**— (ἀπὸ μέσα) Ναι τὸ στρώσαμε. (φαίνονται στὴν πόρτα) ἔντα θέλεις ;
- Ἄντριάνο.**—Φέρετε τοῦ κορνίζες νὰ τοῦ κρεμάσωμε, καὶ τὰ στρωσίδια τοῦ καναμπὲ καὶ τὰ προσκέφαλα.
(Στρώνουν τὸν καναπέ, μετὰ κρεμοῦν τὶς κορνίζες).
- Ἐνα κορίτσι.**—Ἡ κορνίζα ἔναι μεγάλη καὶ θέλει γερὸ καρφὶ λέεις νὰ τὴ βουστᾶξη τουτονέ ;
- Ἄντριάνο.**—Καλό ἔναι γιὰ βάλετέ τὴνε νὰ δοῦμε.
(κρεμοῦν μιὰ μεγάλη κορνίζα ποῦχει τοὺς γονηοὺς τῆς νύφης).
Πολὺ καλά ἔναι τὰ γονικά τοῦ νύφη μας, μόνο βάλετε καὶ τὸ ἄλλες τοῦ μιτσές.
(Βάζουνε ἄλλες κορνίζες κουκουλένιες καὶ μικρὲς με φωτογραφίες).
(Φέρετε δὰ τὴ νιέμπλα, ἕνα κυπαρισσάκι δλόκληρο ὡς ἔξ μέτρα, ὄχι χοντρό).
Χρειάζεται δὰ καὶ οκάλα μπορεῖτε νὰ φέρετε σεῖς κοπέλια ; (πρὸς τὰ παιδιὰ ποῦ χαζεύουν στὴν πόρτα).
- Κοπέλια.**—Μποροῦμε μὰ θὰ μᾶς ἐδώσης καλοροῖζικα ;
- Ἄντριάν.**—Νὰ σᾶς ἐδώσω δυὸ χουφτεῖς τοῦ καθενοῦς, ἄμέτε νὰ τὴ φέρετε ὀμπρός.
- Κοπέλια.**—Καλὰ πᾶμε (φεύγουν).
- Ἄντριάν.**—Πρέπει δὰ νὰ διπλώσωμε τοῦ πατανιές ὄμορφα γιὰ νὰ δείχνη ἢ καλὴ μᾶντα, καὶ νὰ χορέσουνε οὔλες.
(Φέροννε τὶς πατανιές καὶ τὶς διπλώνουν).
Βάστα Κυλλιόπη γιατί πρέπει νὰ τοῦ τινάσωμε κι ὄλας. (τινάζουν καὶ διπλώνουν, ἔρχονται τὰ παιδιὰ με τὴ σκάλα)
Γιὰ στέσετέ τὴνε ὄρθῆ νὰ δοῦμε ἄν-ε-φτάνει ὡς ἄπάνω ; (τὴ στένουν)
Ἄ μπράβο ἀπὸ ποῦ τὴ φέρετε ;

Κοπέλια.—²Από τῆς Κουτσομαρίας τὴν αὐλή.

Ἄντριάν.—²Υστερα νὰ τὴ γαείρετε πάλι ἔκειά ποῦ τὴν βρήκατε, σταθῆτε νὰ σᾶς ε-φέρω τὸ τάξιμο (φέρνει καλοροϊζικα, φουντούκια, φυσιόκια, στραγάλια στὴ ποδιά της καὶ τοὺς δίδει). Θέλετε καὶ τσικουδιά ;

Κοπέλια.—²Ὅχι εὐχαριστοῦμε καὶ στῶν παιδιῶ σου. (Φεύγουν ἔξω). (Κρεμοῦν μὲ δυὸ σκηνιά τὴ ντέμπλα στὴ σκεπὴ τοῦ σπιτιοῦ καὶ κρεμοῦν τίς 12 πατανίες (κουβέρτες) καὶ τὰ δυὸ παλῶματα μ² ἁρμονία στὰ χρώματα).

Ἄντριάν.—Καὶ τὰ σακκούλια στὴν ντέμπλα δὲν τὰ κρεμοῦνε ;

Κορίτσια.—Ναὶ βέβαια, φέρετέ τα καὶ τὸ συτζανιέ (στρωσίδι ποῦ βάζουν στὸ σᾶγμα τ² ἀλόγου) πρέπει νὰ βάλωμε.

Ἄντριάν.—Στὴν ἄκρα τῆς ντέμπλας βάλετε τὰ σακκούλια. (ἀκούονται ἀπομεμεκρυσμένες μπιστολιές). Λόμπης ἔρχονται ἀκούσετε τῆς μπιστολιές).

Κορίτσια.—Ναὶ μόνο γλήγορα νὰ τελειώνωμε.

(Βιαστικά κατεβαίνει ἀπὸ τὴ σκάλα, τὴ βγάζουν ἔξω, στρώνουν τραπέζομάνδουλα στὰ τραπέζια κ.λ.π. Ἄκούεται καθαρὰ τὸ τραγοῦδι).

«Πρόβαλε μάνα τοῦ γαμπροῦ καὶ πεθερὰ τῆς νύφης
ν² ἀποδεχτῆς τὸ νηὸ γαμπρὸ καὶ τὴν καινούργια νύφη».

Ἄντριάν.—(Δακρύζουσα ἀπὸ συγκίνηση). Ἡ καυμένη ἡ μάνα μου δὲν ἀξιώθηκε ν² ἀποδεχτῆ τὴ νύφη τῆς, μόνο² τυχα² γὰρ μάνα κι² ἀδερφή...

Κορίτσια.—Μὴ κακοκουβεδιάζεις ἐδῶ ποῦρχεται ἡ νύφη, γιατί δὲν εἶναι καλό, κάνε καηρέτι μὰ μοῦδ² ὁ πρῶτος μοῦδ² ὁ ὑστερος ἀποῦ δὲ ζῆ ἡ μάνα του ὄντε παντρεύεται.

Σκηνὴ 3η

Μανοῦσος.—(Ἄκούεται ἡ φωνὴ του ἀπ² ἔξω). Φέρετε δυὸ μαυρο-μάνικα μαχαίρια, κλείσετε τὴν πόρτα ποῦναι τὸ μέλι ; (κλείνουν τὴν πόρτα).

Πᾶρε νύφη τὸ κλειδί. σταυρώσετε στ² ἀνώφλιο τὰ μαχαίρια, ἔτσα μπράβο νὰ λυθοῦνε τὰ μάγια καὶ τὰ δεσίματα.

Μετάλαβε δὰ νύφη καὶ καρυδόμελο, νᾶναι γλυκὸς ὁ δρόμος σου σὰν τὸ μέλι. (ἔχουν ἓνα πιᾶτο καρύδια μὲ μέλι καὶ τρώει ἡ νύφη κι' ὁ γαμπρός, μετὰ ὅποιος προλάβει).

Μιχάλης.—Οἰκονομία· θέλομε καὶ μεῖς γαμπρέ, ἄφησε λιγάκι.
(Ἐνοίγει ἡ πόρτα καὶ μπαίνει πρώτη ἡ νύφη, ὁ γαμπρός καὶ οἱ λοιποί).

Νύχη.—Καλῶς σᾶς εὐρήκαμε κουνιάδα (φιλιοῦνται).

Ἄντρες.—Καλῶς ὤρσιστε, νὰ ζήσετε.

Μιχάλης.—Καλῶς σᾶς εὐρήκαμε καὶ σῶν παιδιῶν σας.

Ἄντρες.—Εὐχαριστοῦμε.

(Μπαίνουν μέσα καὶ κάθονται ἄλλοι στὸν καναπέ, ἄλλοι στὶς καθέκλες, ἡ νύφη προχωρεῖ στὴν κρεβατοκάμερα).

Ἄλέκος.—Ποιὸς ἔχει τὴν καθέκλα τῆς νύφης· πήγαινε τηνε νὰ κάτση, καὶ νὰ πᾶ ἓναν κοπέλι νὰ κάτση στὰ γόνατά τζη, νὰ τῆ πῆ τὸ τραγοῦδι, νὰ τοῦ δώση καὶ τὸ κουλοῦρι. (δίδουν τὴν καρέκλα, πάει κι' ἓνα παιδί).

Μανοῦδος.—Γαμπρέ δὲν εἶναι ψώμματα, στὴν κρεβατοκάμερά σου τὴν ἔχεις τὴν πέρδ κα, καμάρωνέ τηνε δὰ μὰ ἀπ' ἄλλο γω ὥστε νὰ φύγωμε νὰ τῆ χυιήξης.

(Ἡ νύφη βγαίνει μ' ἓνα δίσκο ξεροτήγανα, στὸ γαμπρὸ δίδουν τὸ μπουκάλι τῆς τσικουδιᾶς καὶ κερνοῦν ὅλους τοὺς καλεσμένους).

Σήφης.—Καλοροῖζικοὶ νὰ ζήσετε καὶ νὰ παιδιογονίσετε.

Γαμ. Νύφ.—Εὐχαριστοῦμε, εὐχαριστοῦμε.

Πωλιός.—Συγεία νὰ ζήσετε.

Γαμ. Νύφ.—Εὐχαριστοῦμε.

Κουμπάρ.—Νὰ ζήσετε κουμπάροι, καὶ ν' ἀξιωθῆτε νὰ κάμετε δυὸ κοπέλια καὶ δυὸ κοπελιές.

Γαμ. Νύφ.—Εὐχαριστοῦμε κουμπάρε.

Μιχάλης.—Καλοροῖζικοὶ νὰ ζήσετε.

Γαμ. Νύφ.—Εὐχαριστοῦμε.

(Ἐο λυγάρης ἀρχίζει νὰ παίξη συρτό, τὸ κέρασμα συνεχίζεται, ἀλλὰ ἡ εὐκὲς δὲν ἀκούονται, μόνο τὰ χεῖλη φαίνονται ποῦ κινοῦνται, ὅταν τελειώσουν ἀρχίζει ὁ χορὸς τῆς νύφης).

Ἄλέκος.—Γαμπρέ ἡ σειρά σου νὰ χορέψης τὴ νύφη, γιατί ὀψὲς ἔξεστρίφωνες.

(Ἡ νύφη παίρνει παρῆα συγγένισες καὶ κορίτσια ποῦ εἶναι ἕτοιμα γιὰ παντρειά, ὁ χορὸς ἀργίζει συρτὸς Χανιώτικος).

Μιχάλης.—Νὰ μᾶς ζήση τὸ ταιριαστὸ ζευγάρι, γειά σου γαμπρέ.
(Στέκονται ὄρθιοι ἕτοιμοι νὰ χορεύουν τὴ νύφη ὅλοι οἱ καλεσμένοι γυναῖκες καὶ ἄντρες, πρῶτοι οἱ συγγενεῖς. Καθένας χορεύει μιὰ δυὸ γῦρος καὶ ὕστερα ἄλλος, καθένας πληρώνει τὰ ὄργανα, κείνος ποῦ θὰ χορέψῃ τελευταῖος, παίρνει τὸ μεταξωτὸ μαντιλὶ ποῦ κρατᾷ ἡ νύφη).

Μανοῦδος.—Γειά σου κουμπάρε σὰν τὸ πουλάκι χορεύγεις, μὰ καὶ ἡ νύφη δὲ πάει ὀπίσω.
(Ὁ λυράρης τραγουδεῖ ταιριαστὲς μαντινάδες γιὰ τὸ ζευγάρι).

Νικόλας.—«Σήμερα ἄσπρος οὐρανὸς σήμερα ἄσπρη μέρα, σήμερα στεφανώνεται ἀητὸς τὴν περιστέρα».
«Τρεῖς χάρες σοῦστειλ' ὁ Θεὸς σὰν τὴν Ἁγίᾳ Τριάδα, τὸ ζάλο καὶ τὴν ὁμορφιὰ καὶ ὁμορφὴ κοκκινάδα».
«Νύφη μας πλούσια νὰ γεννηῖς καὶ πλούσια νὰ γεράσῃς καὶ εἰς τὰ νοικοκεράτα σου δούλους καὶ δούλες νάχῃς».
«Μιὰ μαντινάδα θεὸ νὰ πῶ ἀπάνω στὸ ροῦθι, χαρᾶς τ' ἀμάθια σου γαμπρέ ποῦ διάλεξες τὴ νύφη».
«Μιὰ μαντινάδα θεὸ νὰ πῶ ἀπάνω στὸ κεράσι, τ' ἀντρόηνο ποῦ γίνηκε νὰ ζήσῃ νὰ γεράσῃ».

[Μόλις τελειώσει ὁ χορὸς στρώνουν τὰ τραπέζια καὶ τὶς τάβλες, κάθονται γύρω καὶ ἀρχίζουν τὸ τραγοῦδι)

«Μὰ γὼ θεωρῶ τὴν τάβλα μας καὶ εἶνε καλὰ στρωμένη, μὲ μόνους καὶ μὲ ζάχαρι καὶ μὲ κυπαρισσάκια, μὰ ἡ ζάχαρη νὰ εἶ τὸ ψωμί καὶ τὸ κρασί νὰ εἶ ὁ μόνος, καὶ τὰ κυπαρισσάκια τοῦ σακμιοῦ εἶναι τὰ παλληκάρια».

Ἄλέκος.—Καλῶς εὐθεθήκαμε.
Ἀρχίζουν νὰ τρῶνε καὶ νὰ πίνουν, οἱ κεραστὲς στέκονται καὶ γεμίζουν τὰ ποτήρια).

Μανοῦδος.—Συγεῖα γαμπρὸ νὰ ζήσετε.

Γαμπρός.—Εὐχαριστῶ, ὁ γαμπρὸς καὶ ἡ νύφη καθίζουν στὸ τραπέζι μαζί μὲ τοὺς κουμπάρους).

Μιχάλης.—Συγεῖα νύφη, νὰ χαίρεσαι τὸν Ἀρτέμη.

Νύφη.—Εὐχαριστῶ καὶ στὰ δικά σου.
(Τραγουδοῦν) :

«Πότε θὰ κάμη ξεστεριὰ πότες θὰ φλεβαρίσῃ,
νὰ πάρω τὸ ντουφέκι μου τὴν ὀμορφὴν πατρῶνα
νὰ κατεβῶ στὸν Ὀμαλὸ στὴν στρατὰ τοῦ Μουσεῦρο,
νὰ κάνω μάνες δίχως γυιοὺς γυναῖκες δίχως ἄντρες
νὰ κάνω καὶ μωρὰ παιδιὰ νάναί δίχως μανάδες,
νὰ κλαῖν τὴ νύχτα γιὰ βοῆς καὶ τὴν αὐγὴ γιὰ γάλα
καὶ τ' ἀποδιαφωτίσματα γιὰ τὴ γλυκεῖά τους μάνα».

(Παίρνουν μεζὲ καὶ πίνουν σκουντροῦνας τὰ ποτή-
ρια, μετὰ συνεχίζουν τ' ἄλλο τραγοῦδι :)

«Σὲ ψηλὸ βουνὸ σὲ ροῖζιμιὸ χρακί κάθεται ἡ ἀητός,
ἔρεμμένος χιονισμένος ὁ καυμένος, καὶ παρακαλεῖ
τὸν ἥλιο ν' ἀνατείλῃ ἥλιε ἀνάτειλε ἥλιε λάμψε καὶ δῶσε
γιὰ νὰ λυώσουνε χιόνια ἀπὸ τὰ φτερά μου
καὶ τὰ κρύσταλλα ἀπὸ τὰ κράνητά μου».

(Παίρνουν μεζὲ καὶ πίνουν, ἔξω ἀκούονται τραγοῦ-
δια εἶναι οἱ συμπεθέροι).

«Κόρη βερυκοκόκινη συρικομαντζουράνα,
θέσε τὰ περιστέρια σου μὴν ἔρχονται τὰ αὐλές μου,
κι' ἂν ρίξω στάρι τρῶσιν το, νερὸ καὶ πίνουνσιν το
καὶ μὲ τὸ ποδράκια τους τὸ χῶμα παίρνουσιν το
κι' ἐγὼ τὸ χῶμα θέλω το καὶ πῦργο θένα κτίσω
πῦργο καὶ σιδερόπυργο μ' ἀνώγει καὶ κατώγει».

Σκηνὴ 4η

(Μπαίνουν οἱ συμπεθέροι).

- Συμπεθ.** — Καλῶς οἷς εὐρήκαμε, καλῶς οἷς εὐρήκαμε.
Ἄντριάνα. — Καλῶς ὄρισετε, καλῶς τὴν συμπεθέρους.
Γαυρός. — Καλῶς ὄρισετε, μητέρα ἴντα κάνεις, καλῶς ὄρισε πα-
τέρα (χαιρετιῶνται). Ἡ νύφη βγαίνει ἀπὸ τὴ κρεβατο-
κάμαρα).
Νύφη. — (γελαστή) Καλῶς ὄρισετε, καλῶς ὄρισετε.
Παγῶνα. — Καλῶς οἷς εὐρήκαμε, ἴντα κάνεις παιδί μου ;
(Χαιρετιοῦνται καὶ φιλιοῦνται μὲ δάκρυα).
Μωλνός. — ἴντα κάνεις νύφη ἄστε δῶ τὰ κλάματα, γιατί δὲν
εἶναι ὥρα γιὰ νὰ κλαῖς παρὰ νὰ χαίρεσαι.

(Οἱ συγγενεῖς καὶ οἱ φίλοι τοῦ γαμπροῦ σηκώνονται ἀπὸ τὰ τραπέζια καὶ παραχωροῦν τῇ θέσει τοὺς στοὺς συμπεθεροῦς).

Μανοῦσος.— Ὅριστε καθῆσιτε στὴ τράβλα, περάσετε κι' ἀπόπαι.

Νύφη.— Περάσετε νὰ κάμετε μεζέ, δοῦστε.

(Στὸ τραπέζι φέρουν νέα φαγητά, κάθονται κι' ἀρχίζουν τὸ τραγοῦδι).

Ἄῖντα χετὲ γύρου γύρου κι' εἶναι βαρειά ἡ καρδιά σας,
δὲ τρώτε καὶ δὲ πίνετε καὶ δὲ χαροκοπάτε,
πρὶν ν' ἄρθῃ ὁ χάρος νὰ μᾶς βρῆ νὰ μᾶς σὲ διαγούμιση,
νὰ διαγούμιση τσῆ γενιές καὶ νὰ διαλέξῃ τσ' ἄντρες,
νὰ πάρῃ τσ' ἄντρες τσῆ καλοῦς τσῆ καστροπολεμάρχους,
ὅπου τὰ κάστρο πολεμοῦν».

Γιακουῆς.— Καλῶς σᾶς εὐορήκαμε. Νὰ μᾶς ζήση τ' ἄντροίνο.

(Τρῶνε καὶ πίνουν. Ἡ νύφη κι' ὁ γαμπρὸς κερνοῦν).

Πωλιός.— Συγεία νὰ μοῦ ζήσετε παιδιὰ μου.

Γαμ. Νύφ.— Εὐχαρισιοῦμε.

Γιακουῆς.— (τραγουδεῖ :)

ἌΜάλαμα πῆρατε ἄδολο δὲν εἶναι δολωμένο,
λογάριασμα τῆς ἀρχοντιᾶς κορμὶ χαριτωμένο».
«Ἐδᾶ μεῖς σᾶς τῆ δώσαμε τῆ βιόλα τὴν καρνάδα,
ποῦ βγαίνει ἀπὸ τὸ στόμα της μέλι καὶ νοστιμάδα».

Μανοῦσος.— Ἄ Ἀνοίξετε τὰ πόρτεγα τ' ἀπάνω καὶ τὰ κάτω,
ν' ἀποδεχτῆτε τὸ γαμπρὸ τὸν πολυπραγματᾶτο».

Γιακουῆς.— «Μ' ἂν ἔχη πρᾶμμα ὁ γαμπρὸς ἔχει κι' ἡ νύφη χάρες,
νοικοκερὰ καὶ γνωστικὴ καὶ φρόνισες μεγάλες».

«Θωρεῖτε πῶς τῆ δίδομε μὲ τότους ριτζατζήδες,
μὴ μᾶς την-ε-μαλώνετε γιατί ἔχει νταβατζήδες».

Μιχάλης.— «Δὲ σᾶς την-ε-μαλώνομε δὲ σᾶς την-ε-χολιοῦμε,
σὰν τὸ σγουρὸ ἐκσιλικὸ θὰ τὴν παρακρατοῦμε».

Γιακουῆς.— «Μὴν τῆ μαλώνεις πεθερὰ καὶ σὺ κερὰ κουνιάδα
γιατί ναι παραπονιὰ κι' ἀλλάργω ἀπὸ τῆ μάνα».

Μιχάλης.— «Δὲν τῆ μαλώνει ἡ πεθερὰ μουδ' ἡ κερὰ κουνιάδα,
κι' ἡ βαγιοκλαδισμένη σας ἄς βγῆ στὴν ἐβγοράδα».

(Ἡ νύφη βγαίνει ἀπὸ τὴ κουζίνα μ' ἓνα δίσκο, κι' ὁ γαμπρὸς μὲ τὴ τοικουδιὰ πηγαίνουν νὰ κερᾶσουν τοὺς συμπεθεροῦς, τὰ τραπέζια ἔχουν ἀδειᾶσει καὶ τάχο ν ν

παραμερίσει, τὶς τὰβλες τῆς ἔβγαλαν ἔξω ὅταν τραγουδοῦσαν).

Παγῶνα. — Συγεία, νὰ ζήσετε μ' ἀγάπη κι' ὁμόνοια παιδί μου.

Γαμ. Νύφ. — Εὐχαριστοῦμε.

Πωλιός. — Συγεία νὰ ζήσετε καὶ νὰ παιδιογονίσετε.

Γαμ. Νύφ. — Εὐχαριστοῦμε πατέρα.

Γιακουῆς. — Συγεία καλοροίζικοι νὰ ζήσετε.

Γαμ. Νύφ. — Εὐχαριστοῦμε.

Πωλιός. — (πατέρας) Δώσε νύφη τὸ δίσκο στὴ συμπεθέρα, κι' ἔλα νὰ σὲ χορέψωμε. (Ἡ νύφη δίδει τὸ δίσκο στὴν Ἀντριάνα νὰ συνεχίσῃ τὸ κέρασμα).

Πωλιός. — Παίξε μας τὸ σφρτὸ μπᾶριπα Νικόλα. (παίξουν τὰ ὄργανα, πρῶτα χορεύει ὁ πατέρας, ὕστερα ἡ μητέρα, καὶ μετὰ οἱ ἄλλοι συμπεθέροι).

Μανώλης. — (Σηκώνεται νὰ χορέψῃ 3—4 κορίτσια. Παίξε μας τὸν Κισσαμίτικο. (Παίξουν τὰ ὄργανα ὁ νέος χορεύει πρῶτα τὴν ἀδερφή του, ὁ λυράρης τραγουδεῖ).

Νικόλας. — «Ὁμπρὸς κρατοῦνε στὸ χορὸ τὰ δυὸ καλὰ ἀδερφάκια, νὰ τονε ζήσῃ ὁ Θεὸς τὰ δυὸν τονε κορμάκια».
«Κρήτη μου ἄμορφο νησί στολίδι τοῦ λεβάντι, ἔχεις κοπέλλες μάλαμα κι' οἱ γ' ἄντρες σου διαμάντι».
(Χορεύουν κάθε μιὰ μὲ τὴ σειρά της).

Μιχάλης. — Μὲ τῆ ὑγείες σου Μανώλη.

Μανώλης. — Εὐχαριστῶ.

(Σηκώνονται τρεῖς νέοι γιὰ νὰ χορέψουν).

Μιχάλης. — Παίξε μας ἓνα Πεντοζάλη.

Μανοῦσος. — Γειά σας λεβεδιές.

Ἀλέκος. — Γειά σας λεβέντες.

(Ὁ λυράρης τραγουδεῖ ταιριαστὲς μαντινάδες).

«Μὲ τοῦ Μαγιοῦ τῆ μρωδιές τὰ πράσινα χορτάρια,
γιὰ δέστε πῶς χορεύουνε τῆ Κρήτης παλληκάρια»
ποῦ πορπατοῦνε στὰ βουνὰ ὡσὰν τὰ λεοντάρια».

«Λεβέντης εἶσαι μάτια μου λεβέντικα χορεύγεις,
λεβέντικα πατεῖς τὴ γῆ μὰ δὲν τὴν χορατεύγεις».

(Οἱ συμπεθέροι σηκώνονται γιὰ νὰ φύγουν).

Πωλιός. — Ἔλα νὰ σὲ χαιρετίσωμε γαμπρὸ γιὰ θὰ φύγωμε.

Γαμπρός. — Ὅηδὰ κάτσετε λιγάκι ἀκόμη.

Πωλιός. —Καί φευγάτοι ἔπρεπε νᾶμαστε γιατί ἴναι κοντά νά ξημερώση.

Καλή νύχτα Ἀρτέμη, καλή νύχτα Χρουσή, νά ζήσετε μ᾽ ὁμόνοια κι ἄγάπη. (Τοὺς χαιρετᾷ καὶ πίνει ἀπὸ τὸ δίσκο ποῦ κρατᾷ ἢ Ἀντριάννα).

Καλή νύχτα σας συμπέθεροι.

Στρατιῆς. —Καλή νύχτα συμπέθερε στὸ καλό.

Ηαγῶνα. —Καλή νύχτα Χρουσή, καλή νύχτα Ἀρτέμη, νά ζήσετε. (Χαιρετᾷ ἢ νύφη κλαίει κι ἢ μητέρα της).

Γαμ. Νύφ. —Στὸ καλὸ μητέρα, στὸ καλὸ πατέρα.

Στρατιῆς. —Καλή νύχτα σας νά ζήσετε.

Γαμ. Νύφ. —Στὸ καλὸ. (Φεύγουν τραγουδώντας).

«Ἐχετε γειὰ ψηλὰ βουνὰ καὶ σεῖς ψηλές μαδάρες,
κι οἱ κάμποι μὲ τὰ λούλουδα καὶ μὲ τὴν πρασινάδες,
καὶ κοπελιές ἀνύπαντρες κι οἱ γι᾽ ἀραβωνισμένες»

(Ἡ παρέα τοῦ γαμπροῦ κι ὁ γαμπρὸς ἔπαντοῦν σταυρώνοντας τὸ τραγουδί).

Ἀδέμετε φίλοι στὸ καλὸ καὶ στὴν καλή σας ὥρα
καὶ νά γεμίση ἡ στράτα σας τριαντάφυλλα καὶ ρόδα».

Εἰρήνη. —(Σηκώνονται κορίτσια γιὰ νά χορέψουν. Παῖξε μας ἔνα καλαμαθιανό.

Νικόλας. —(τραγουδεῖ :)

Ἄτ᾽ ἀχείλις σας ἴναι τζιτζιφα τὰ μάγουλά σας μῆλα
τ᾽ ἀστήθια σας παράδεισος καὶ τὰ κορμιά σας κρῖνά».

(Κερασταὶ κερνοῦν κρασί, μὲ μεζέγες ψητὸ κρέας, ὄλους μὲ τὴ σειρά)

Σήφης. —Σύντεκε Μανοῦσο, ἔχ ῥέψανε δὰ καὶ τὰ νιάνιαρα, καιρὸς δὲν εἶναι νά χορέψωμε καὶ μεῖς ; σήκω νά θυμηθοῦμε τὰ νειάτα μας.

Μανοῦδος. —Δεύτερη κουβέντα δὲ θέλω, μόνο βρὸς τὸν τρίτο, γιατί κατέεις πῶς ἐγαργαλιούντανε τὰ πόδια μου ἐκεῖα ποῦ θάωρουνα κι ἔχ ῥεῦγανε.

Σήφης. —Ὁ τρίτος θὰ εἶναι ὁ σύντεκος ὁ Πωλιός, ἐλάστε, σήκω σύντεκε. (σηκώνονται καμαρωτοί).

Μανοῦδος. —Παῖξε μας ἐδᾷ κείνο νά ποῦ μᾶς ἔταιζες ὄντε εἴμαστε παλληκάρια νά ξαναθυμηθοῦμαι τὰ νειάτα μας.

(Παίζει Σεληνιώτικο καὶ χορεύουν, ὁ λυράρης τραγουδεῖ).

Νικόλας. — «Ὁ γέρος κι' ἂν ἐγέρασε κι' ἄλλαξε τὸ μαλλὶν του, μοῦ δὲ τὴν γνώμην του ἄλλαξε μοῦ δὲ τὴν ὄρεξιν του».
«Ἐπισκην πάλι στὸ χορὸ οἱ ἥρωες τῆς Κρήτης,
οὔτε στὰ κατοσάγωνα δὲν ἔχουν τραπεζίτη».

(Οἱ κουμπάροι σηκώνονται γιὰ νὰ φύγουν).

Κουμπάρ. — Κουμπάρε ἔλα νὰ σ' ἀποχαιρετίξωμε γιὰτὶ ἐπολιοκάτσαμε, κι' ἐξημέρωσε μπλεῖο.

Γαμπρός. — Ὅηδα κάτσετε κουμπάρε νὰ φᾶμε μὰ ἐδᾶ ψήνεται καὶ τὸ συχτήρι πιλάφι, κάτσετε.

Κουμπάρ. — Μὴ μᾶς ζωρίζεις γιὰτὶ πρέπει νὰ φεύγωμε.

Γαμπρός. — Σιάσου λοδὰ νὰ φέρουνε τὰ κουλούρια, νὰ πιῆτε καὶ μιὰ τοικουδιά. (Φέρουν τὰ κουλούρια, ὁ γαμπρὸς τὰ περνᾷ στὰ χέρια του, καὶ σὲ καθένα ποῦ ἀποχαιρετᾷ ἀφήνει νὰ πέση κι' ἓνα κουλούρι).

Κουμπάρ. — Νὰ ζήσετε κουμπάρε, κουμπάρα καλοροζίκιοι.

Γαμ. Νύφ. — Στὸ καλὸ, στὸ καλὸ κουμπάρε, μὴ μᾶς ξεχνᾶς, νᾶρχεσαι πότε πότε.

(Φεύγουν τραγουδῶντας νυσταγμένα :)

«Ἐχετε γιὰ βασιλικοὶ καὶ βιόλτες ἀνθισμένες
καὶ κοπελιές ἐλεύθερες καὶ σεῖς οἱ παντρεμένες».

(Ἐχει ξημερώσει, τραγουδοῦν νυσταγμένα, ἐνῶ στὰ τραπέζια φέρουν τὸ συχτήρι πιλάφι.

Μανοῦσος. — «Κι' ἂν δὲ μοῦ δώση ἡ μάνα σου τὸ ποῖο καλὸ χωράφι,
νὰ μοῦ τ' ἀξιῶση ὁ Θεὸς καὶ νὰ σὲ δῶ στὸ ράφι».

Γαμπρός. — Ὅριστε, σιμώσετε γιὰτὶ θὰ κρουῶση τὸ πιλάφι.

Μιχάλης. — Γαμπρὲ τὸ συχτήρι-πιλάφι εἶναι ; γιὰτὶ ἴναι κολατοῖο μπλεῖο καὶ πρέπει νὰ φεύγωμε, ἔχεις καὶ σὺ δουλειά γιὰτὶ νύσταξες, κι' ἔχομε κι' ἐμεῖς δουλειά, μ' ἂν δὲν εἴχαμε θὰ γλεντούσαμε ἔπαιε τρεῖς ἡμέρες.

Γαμπρός. — Σάν τὸ κατάλαβες, ὄριστε σιμά.

(Καθίζουσιν στὸ τραπέζι κι' ἀρχίζουν τὸ τραγοῦδι νυσταγμένοι :)

«Δὲν τρῶτε καὶ δὲν πίνετε καὶ δὲν χροκοπαῖτε
πρὶν νᾶρθῆ ὁ χάρος νὰ μᾶς ἐρῆ, νὰ μᾶς σὲ διαγουμίση
νὰ διαγουμίση τῆς γεννιῆς καὶ νὰ διαλέξῃ τσ' ἄντρες,

νά πάρη νηὲς σὰν τζῆ μηλιές, καὶ νηοὺς σὰν κυπαρίσσια.
(τὸ τραγοῦδι δὲν τελειώνει).

Σήφης. — Καλοροίζικοι γαμπρὲ νὰ ζήσετε.
(οἱ κερασταὶ κερνάνε).

Πωλιός. — Συγεία γαμπρὲ νὰ ζήσετε.

Γαμπρός. — Εὐχαριστῶ.

Μανοῦδος. — Συγεία καὶ στὰ δικά σας λεβέντες, κοπελιές καὶ στὰ
δικά σας, καὶ στῶν παιδιῶν σας τῶν παντρεμένω.

Μανώλης. — Εὐχαριστοῦμε, εὐχαριστοῦμε.

Σήφης. — Γαμπρὲ ὄλο κάνεις κοκαράδες καὶ δὲ πίνεις, ἔλα νὰ
πιοῦμε μαζύ.

Γαμπρός. — Νὰ πιοῦμε. Συγεία καὶ στὰ δικά σας τῶν ἐλεύθερω,
καὶ στῶν παιδιῶν σας τῶν παντρεμένω.

Μανοῦδος. — (τραγουδεῖ :)

«Ὅντε ἐδι(α)κονίζετο ὁ Κωνσταντῆς (1) στὰ ξένα
τοῦ ρούγες ρούγες πορπατεῖ καὶ τὰ στενὰ διαβαίνει
ἐάνει τὰ ῥάσα κούντουρα, καὶ ἐφάνη τὸ σπαθὶν του,
καὶ ἐφάνη τ' ἀλαφρὸ σπαθὶ ἀπ' ἀργυρὸ κουφάρι.
Βασιλοπούλα τὸ θωρεῖ ἀπὸ ψηλὸ παλάτι
δὲν εἶναι αὐτὸς φτωχὸ παιδί μουδὲ καὶ διακονιάρης
μόνο 'ν ὁ νηὲς ὁ Κωνσταντῆς ψηλῆς γενειάς κλωνάρι».
(Σηκῶνται νὰ φύγουν).

Μιχάλης. — Γαμπρὲ καιρὸς μας εἶναι νὰ φεύγωμε νὰ μὴ μᾶς πιά-
σῃ τὸ μεσημέρι.

Γαμπρός. — Κάτσετε κάτσετε νὰ κάνωμε μεσημέρι μαζύ.

Πωλιός. — Ὅη γαμπρὲ καὶ φευγάτοι ἔπρεπε νῦμαστε, δὲν θωρεῖς
πόσο ψηλά 'ναι ὁ ἥλιος ;

(Φέρουν τὰ κουλούρια μὲ τὸ κοφίνι, ἓνα δίσκο μὲ
καλοροίζικα καὶ ποτήρια, ὁ γαμπρὸς βάζει τὰ κουλούρια
στὰ χέρια του, καὶ χαιρετῶντας τὰ μοιράζει).

Μιχάλης. — Γαμπρὲ στερεωμένοι νὰ ζήσετε καὶ νὰ παιδιογονίσετε.

Γαμπρός. — Εὐχαριστῶ δῶσε τὸ μαντύλι σου νὰ σοῦ βάλουνε καλο-
ροίζικα. (Ἐνα τσουβάλι μὲ καλοροίζικα μοιράζεται στὰ
μαντύλια τῶν καλεσμένων).

Σήφης. — Καλὸ βράδυ σας, νὰ ζήσετε.

Γαμπρός. — Εὐχαριστοῦμε στὸ καλό.

Πωλιός. — Γειά σας νὰ ζήσῃ τὸ ταιριαστὸ ζευγάρι.

(1) Ὁ Κωνσταντῆνος Παλαιολόγος στῆ δύσι ἔταν ζητοῦσε βοήθεια.

- Γαμπρός.** — Εὐχαριστῶ καὶ σὰ δικά σου γοργό.
Γιώργης. — Ξάδερφε καλοροζίκιοι νὰ ζήσετε καὶ νὰ παιδογονίσετε.
Γαμπρός. — Εὐχαριστῶ καὶ σὰ δικά σου ξάδερφε.
Θοδωρῆς. — Καλὸ βράδου σας σύντεκνε, νὰ ζήσετε συντέκνισα, ὡς ἀγαπᾷ ὁ γάϊδαρος τὴ θρούμπη ν' ἀγαπιέστε.
Γαμ. Νύφ. — (γελοῦν). Εὐχαριστοῦμε σύντεκνε, καλὴ εὐκὴ μᾶς ἔδωκες, καὶ στῶν παιδιῶν σου γοργό.
Λευτέρης. — Γειά σου ξάδερφε, ξιά σου ἴδᾶ νὰ περιποιῆσε τὴν ξαδέρφη.
Γαμπρός. — Καλὰ ἔνοια σου δὲν πιστεύω νὰ παραπονεθῆ.
Σπύρος. — Συγεία γαμπρὲ καλὸ βράδου σας, καλὸ βράδου ξαδέρφη νὰ ζήσετε.
Γαμ. Νύφ. — Εὐχαριστοῦμε, Εὐχαριστοῦμε.
Ἑλένη. — Ἐντίο ξαδέρφη νὰ ζήσετε καὶ νὰ παιδογονίσετε. Καλὸ βράδου ξάδερφε νὰ χαρῆτε τὰ στέφανά σας.
Γαμ. Νύφ. — Εὐχαριστοῦμαι, σὶδὸ καλὸ καὶ σὰ δικά σας.
Ἄνιτσα. — Καλὸ βράδου σας ἀνήμια, νὰ ζήσετε.
Γαμ. Νύφ. — Εὐχαριστοῦμε καὶ στῶν παιδιῶν σου.
(Τραγουδοῦν φεύγοντας, καὶ τὸ τραγοῦδι ὀλοένα κι' ἀκούεται ἀπομεμακρυσμένο ὡς ὅτου παύσει).
«Θωρεῖτε 'κείνη τὴν κορρὴ τὴν ἄλλη τὴν παρέκει ἐκεῖ ἀπὸ πίσω γίνεται μιᾶς ὄρφανοῦλας γάμος, καθὼς ἀπὸ 'τανε ὄρφανὴ πλείσιο 'τανε τ' ἀσκέρι, ἔξε χιλιάδες πᾶν ἄμπρός καὶ τέσσερις ὀπίσω, στὴ μέση πάει ἡ λυγερὴ στ' ἀσίμη κουκλωμένη, στ' ἀσίμη καὶ σὶδὸ μάλαμ κι' εἰς τὸ μαργαριτάρη».
(Ὁ γαμπρὸς κι' ἡ νύφη στέκονται στὴν πόρτα, καὶ παρακολουθοῦν τοὺς καλεσμένους ποῦ φεύγουν, χαιρετῶντας τους μὲ τὸ μαντύλι σὰ χέρια).

Α Ὑ λ α ί α

Τ Ε Λ Ο Σ

